

Mozgósítási rendszerünk meghatározásánál a következő követelményekből kell véleményem szerint kiindulni:

- 1./ Figyelembe kell venni hazánk területének kis méretét, földrajzi adottságait /:síkosság a Duna-Tisza között, amely ellenséges támadásra nagyon alkalmas./;
- 2./ Mozgósítási rendszerünk kialakításánál Sztálin elvtárs azon tanítását kell figyelembe vennünk, hogy a háborúk abban az időszakban, amelyben ma élünk, nem hadüzenetek küldésével, hanem a hadi cselekmények megkezdésével kezdődnek.

Ez a két döntő jelentőségű szempont megköveteli először, hogy még a háborús cselekmények megkezdése előtt rejtett mozgósítással fegyverbe kell állítanunk a háborús haderő első lépcsőjét, de legalábbis véleményem szerint 10 hadosztályt és a szükséges megerősítő különböző fegyveremi csapatokat, különösen a honi légvédelmi tüzérséget, repülőerőket és a csapat-tüzérséget.

Ahhoz, hogy az ország a mozgósítást végre tudja hajtani, feltétlenül szükséges, hogy megfelelő haderővel, biztosan lezárjuk országunk déli határait. Szilárd, szívós védelemre kell berendezkednünk. Ennek a feladatnak elvégzésére a békeidőben fennálló 4 lövész hadosztály nem elegendő. Tehát ahhoz, hogy ellenséges támadás esetén vissza tudjuk verni a támadásokat, déli határainkat szilárdan tudjuk védeni és ahhoz, hogy az ország a mozgósítást természetesen végre tudja hajtani, feltétlenül szükséges a rejtett mozgósítás végrehajtása. Ez a követelmény már meghatározza mozgósítási rendszerünk jellegét. Tehát mozgósítási rendszerünknek olyannak kell lennie, amely elsősorban lehetővé teszi számunkra a rejtett mozgósítást. Ettől eltérni véleményem szerint nem volna helyes.

Figyelembe véve és számítva az ellenség területünkre való behatolásával járó veszélyeket és átmenetileg bizonyos határmenti

terület elfoglalását is, mozgósítási rendszerünket és tervünket úgy kell kidolgoznunk, hogy Zalaegerszeg és Makó határsáv hosszában és kb. 20-30 km mélységben még a háborus cselekmények megkezdése előtt az összes katonaköteles férfiakat /:sőt, a 15-17 éves fiatalokat is:/, akik nem lesznek a rejtett mozgósításnál behíva a hadseregbe, országunk északkeleti részébe összpontosítanunk kell azaz ki kell vonnunk őket a jelzett határsáv hosszából és mélységéből.

Erre szükség van azért is, nehogy az ellenség az ideiglenesen elfoglalt területekről elvihessen katonaköteles férfiakat. Ha ezt nem tennék meg, úgy elvesztenénk már a háború kezdetén egy pár hadosztálynyi erőt, ami figyelembevételével kevés tartalék-erőnk, komolyan legyengítené az ország honvédelmi erejét.

Véleményem szerint a mozgósítási rendszerünk kell, hogy alapjában a kiegészítő parancsnokságokra és az egyéni behívásokra épüljön fel. Ennek a rendszernek nagyon komoly előnyei vannak, amikről mi nem mondhatunk le.

Mik ennek a rendszernek az előnyei:

- 1./ Mint már említettem, lehetővé teszi a rejtett mozgósítást;
- 2./ Lehetővé teszi gyors ütemben a mozgósítás szervezett és tervszerű lebonyolítását.

Az utóbbi véleményem szerint szintén egy döntő jelentőségű elvi kérdés. Ha a mozgósítást úgy szerveznénk meg, hogy a behívottak közvetlenül a csapatokhoz vonulnának be, úgy ez - hogy úgy mondjam - "szabadjára engedné" a mozgósítottak behívását és nagyon komolyan megnehezítené a mozgósítás ellenőrzését, sőt magát a mozgósítást is lassítaná. Nekünk figyelembe kell venni, hogy mi a mozgósítást nemcsak egy lelkes honvédelmi hangulat közepette /:amit feltétlenül el kell érünk:/, de egyidejűleg az osztályharc komoly kiéleződésének viszonyai közepette is kell, hogy

majd lebonyolítsuk. Az ellenség mindent el fog követni, hogy zavarja a mozgósítást, a behívottak politikai öntudata is nagyon különböző lesz és lesznek olyanok is, és azt hiszem, nem lebecsülendő számban, akik vagy nem akarnak bevonulni, vagy vontatottan, késéssel jönnek majd be alakulatukhoz. De ez csak az egyik oldala. A másik, hogy a mozgósítás már olyan körülmények között fog lezajlani, amikor az ellenség légierejével megkezdte az ország stratégiai bombázását. Amit először bombázni fog az ellenség az kétségtelenül a vasuti hálózat, vasuti csomópontok lesznek, hogy így közlekedési hálózatunkat komolyan bénítsa /:természetesen fontos városokat, üzemeket, stb. is fog bombázni:/. Ha ilyen előrelátott helyzetben nem szervezeten, azaz nem a katonai kiegészítőre keresztül bonyolítjuk le a mozgósítást, akkor annak az lesz az eredménye, hogy tekintélyes százalék a mozgósítottakból nem fog bevonulni, vagy késéssel vonul be, ami elhuzza, lassítja a mozgósítás ütemét.

Ezzel szemben, ha a kiegészítő parancsnokságokhoz vonulnak be a mozgósítottak, úgy ott gyorsabban meg lehet állapítani, hogy ki vonult be és ki nem és gyorsabban intézkedni lehet a be nem vonultak felkutatására.

A kiegészítő parancsnokságoknál (nehéz közlekedési viszonyok mellett szintén gyorsabban lehet eljuttatni az alakulatokhoz a mozgósítottakat /:vagy tehergépkocsin, vagy szekereken, vagy gyalog:/

A kiegészítő parancsnokságok a mozgósítást megfelelő biztonsági hányaddal hajtják végre és így a kiesést pótolni is tudják.

Ha a mozgósítás olyan rendszeren alapulna, hogy a mozgósítottak egyenesen az alakulatokhoz vonulnak be, ez azzal is járna, hogy az alakulatoknak kell megfelelő biztonsági hányaddal /:nagyobb:/ a mozgósítást végrehajtani, ami a tartalékerők szétforgácsolásához vezetne.

A kidolgozott mozgósítási utasításnak abban is megvan az e-

lőnye, hogy a tartalékokat nem forgácsolja szét, hanem azt a hadseregparancsnokságok és a Honvédelmi Minisztérium kezében összpontosítsa.

Közvetlenül a csapatokhoz való általános bevonulásnak hátránya még többek között az is, hogy ez csak úgy oldható meg, ha minden katonaköteles katonakönyvébe előre beírjuk, hogy mozgósítás esetén hová, milyen alakulathoz, milyen városba kell neki bevonulni. Ez véleményem szerint nem kívánatos, sőt egyenesen veszélyes, mert ez lehetővé teszi az imperialista hatalmak ügynökeinek, hogy megállapítsák, hogy milyen városban, mikor, milyen alakulatokat állítunk fel mozgósítás esetén.

További hátránya még az is, hogy felesleges adminisztrációs munkával terheli meg azokat a parancsnokságokat, amelyeknek új alakulatokat kell felállítani. Az alakulatok parancsnokságai kell, hogy a kiegészítő parancsnokságoktól már összeállított századokat, útegeket, osztályokat kapjanak. Az új alakulatokat felállító parancsnokságok feladata ezeket átvenni, felöltöztetni, fegyverzettel ellátni, ^{szervezési} ~~szervezési~~ és egybekovácsolni. Ez nagyon komoly feladat. Ez a szerep-megosztás a kiegészítő parancsnokságok és az új alakulatokat felállító parancsnokságok között szintén meggyorsítja, szervezetté és tervszerűvé teszi a mozgósítás lebonyolítását.

Ami a tartalékos tisztek behívását illeti, a tartalékos tisztek azon része, amelynek feladata a kiegészítő parancsnokságoktól már összeállított alakulatokat a csapatokhoz vezetni, kell, hogy a kiegészítő parancsnokságokhoz vonuljon be. A tartalékos tiszteknek a másik része, amelynek ilyen feladata nincs, azok kell, hogy közvetlenül a csapatokhoz vonuljanak be.

Az "A" alakulatok feltöltése kell, hogy a helyőrség városából, vagy közvetlen környékről történjék és ezért ők bevonulhatnak közvetlenül a csapatokhoz is. Ez azonban egészen elenyésző, kis létszám.

Ami azt illeti, hogy az "A" alakulatokhoz 1/3 tartalékost vonultassunk be és ennek megfelelően 1/3 sorlegénységet, tiszt-helyetteset, tisztet a "B" alakulatoknak adjunk át, nem lenne célszerű azért, mert ez zavarná az "A" alakulatok feladatainak elvégzését. Tudvalevőleg az "A" alakulatok feladata, hogy egy 24 óra alatt foglalják el a számukra kijelölt védőöveket az "A" harci riadó rendelkezései értelmében.

Ami a rádió és plakát szerű mozgósítási parancs kérdését illeti, véleményem szerint mindkettőre szükség van olyértelemben, hogy háborus helyzet bekövetkezte után Pártunk és népünk vezére, Rákosi Elvtárs kell, hogy szózatot intézzen a néphez, amelyben közli, hogy az ország háborus állapotban van, meghatározza a háboru céljait, népünk feladatait s többek közt szól arról is, hogy mozgósítás van és mindenki a kapott parancs szerint pontosan és fegyelmetten kell, hogy bevonuljon oda, ahová behívója szól.

A mozgósítás elrendelését plakáton is előre el lehet és el kell készíteni.

Ami a Párt feladatait illeti, a mozgósítással kapcsolatosan, véleményem szerint az elfogadott mozgósítási intézkedések alapján kell, hogy ezt egy szűkebb Párt- és katonai bizottság javaslatban dolgozza ki a pártvezetés részére.

ÖSSZEGEZVE: Mozgósítási rendszerünk olyan kell, hogy legyen, ami lehetővé teszi a mozgósítás gyors, rejtett, szervezett és tervszerű lebonyolítását, mert csak így biztosítható, hogy a nemzetközi helyzet esetleges háboru felé való fordulata ne érjen bennünket váratlanul és felkészületlenül.

Budapest, 1951. július 5.-én.

Farkas Mihály

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR